

Na obrázku vidíš sídlo Sipopy, vládce Loziů. Vyhledej fotografii ve výstavě a odpověz na otázky.

Za jakých okolností byla fotografie pořízena?

Kde a kdy byla pořízena?

Popiš podrobněji zachycenou událost.

Co tato událost znamenala v životě Emila Holuba?

NÁRODNÍ
MUZEUM : 205 let

ÚSTAV DĚJIN UMĚNÍ
AKADEMIE VĚD
ČESKÉ REPUBLIKY, v. v. i.

EMIL HOLUB

Pracovní listy
k výstavě pro
2. stupeň ZŠ a SŠ

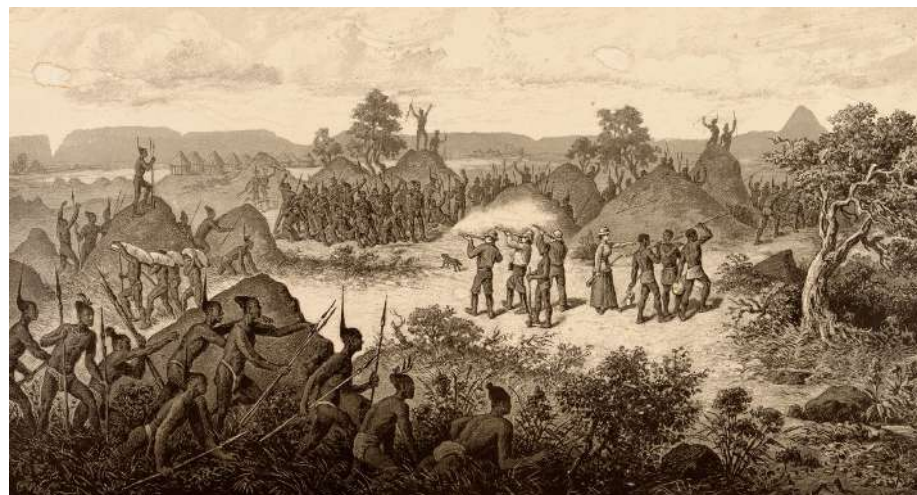
1

Kabinetky, neboli kabinetní fotografie, byly umělecky pojaté portréty malých rozměrů, které byly v Holubově době velmi oblíbené. Prohlédni si několik kabinetek zobrazujících tohoto slavného cestovatele. Která z nich zachycuje jeho typickou podobu, s níž si ho dnes většina z nás spojuje?

14

Jak moc zkreslený byl pohled tvůrců filmu *Jára Cimrman ležící, spící* na Rosu Holubovou, dokládá i příhoda, kterou zachycuje ukázka z filmu *Velké dobrodružství*. Dramatickou situaci v tomto filmu ztvárněnou ve skutečnosti zachránil právě pohotový a odvážný zásah manželky Emila Holuba. Jaká událost s tragickými následky se během výpravy odehrála?

13

Příkladem zkresleného pohledu na manžele Holubovy a genderového stereotypu je krátká scéna z filmu *Jára Cimrman ležící, spící* z roku 1983. Vyhledej interaktivní ukázkou ve výstavě. Porovnej obraz Rosy Holubové z tohoto filmu se skutečností a vyber správná tvrzení.

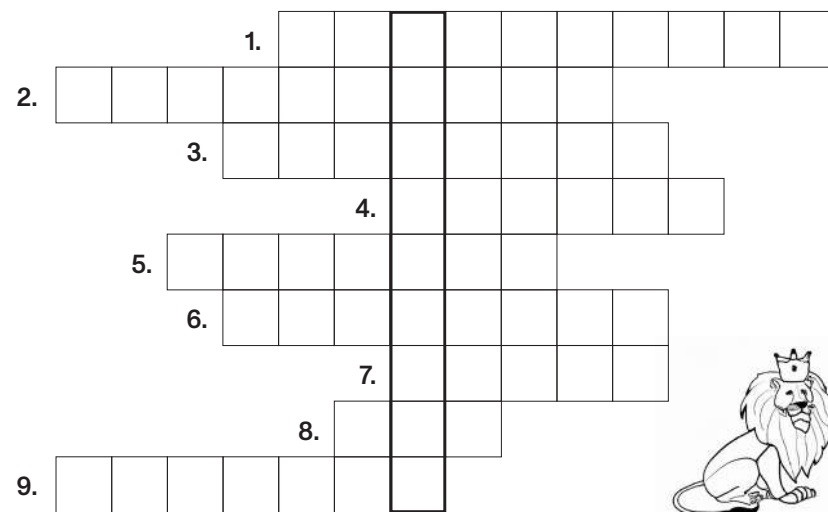
V ukázce z filmu *Jára Cimrman ležící, spící* Rosa Holubová podporuje – nepodporuje svého manžela v jeho afrických výpravách.

Ve skutečnosti Rosa Holubová svého muže doprovodila – nedoprovodila při jeho druhé africké výpravě.

pozn./nápořád: rajzovat = cestovat

2

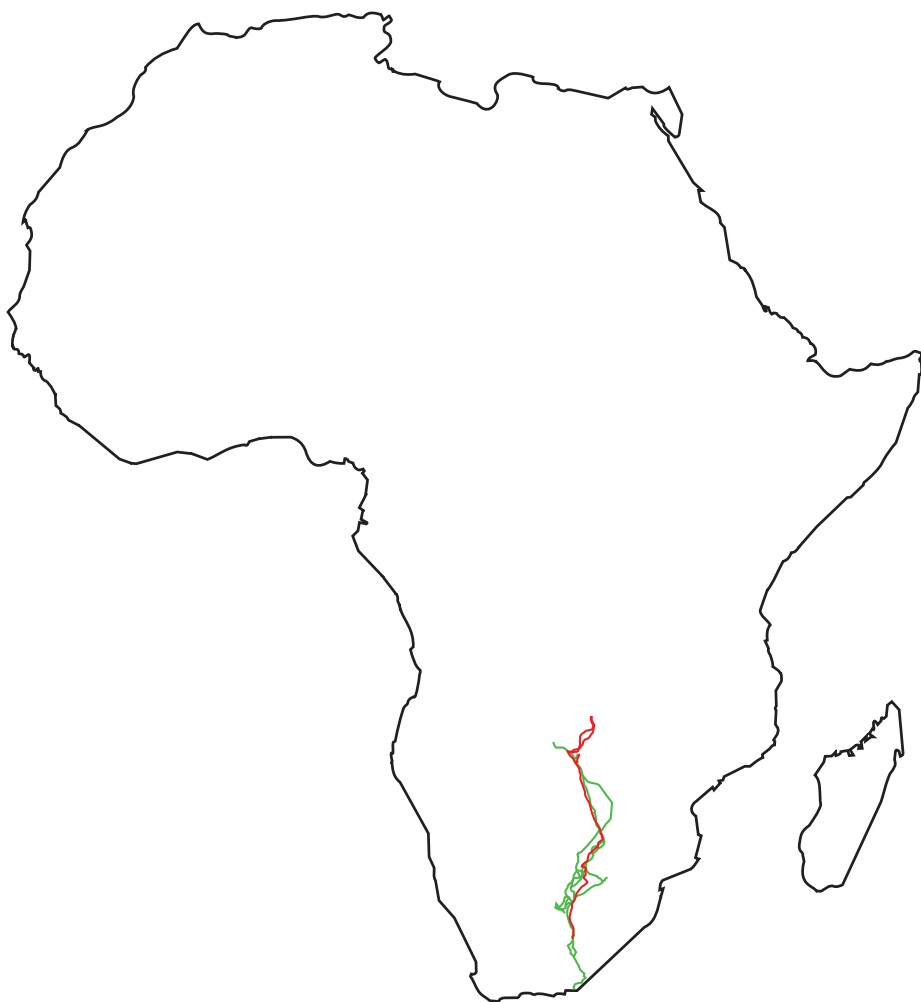
Během své první výpravy do Afriky se Emil Holub usadil ve městě Dutoitspan. Doplň křížovku a dozvíš se nejen pár zajímavostí o jeho tamním životě, ale zjistiš také název jihoafrického města, jehož je dnes Dutoitspan součástí.

1. Když v roce 1875 spatřil ... vodopády, které objevil skotský cestovatel David Livingstone, splnil se Holubovi jeho dětský sen.
2. Nejvelkolepější výstava Holubových jihoafrických sbírek se konala v roce 1891 ve vídeňské Rotundě a o rok později na pražském ...
3. V roce 1867 bylo v jižní Africe objeveno ložisko ... Nález přilákal do oblasti velké množství nových přistěhovalců.
4. Holub v jižní Africe pobýval a pohyboval se především v britských koloniích nebo ve státech založených potomky evropských přistěhovalců, nazývanými ...
5. Po setkání s panovníkem Sipopou, vládcem Loziů, se Holub vydal dále proti proudu řeky ...
6. První výstavu Holubových sbírek uspořádal Vojta ... v roce 1874 na Staroměstské radnici v Praze.
7. Holub se v Dutoitspanu živil jako ... Z příjmů ze své praxe financoval svoje průzkumné výpravy.
8. Během svého pobytu v Africe získal Holub nevšedního přítele, byl jím ... Princ.
9. V roce 1894 připlul Emil Holub společně manželkou Rosou do ..., kde uspořádal během několika měsíců desítky přednášek pro veřejnost.

3

Hlavním cílem Holubových afrických cest bylo projít tento kontinent od jihu k severu. Prostuduj mapu Afriky s vyznačenými trasami jeho výprav. Podařilo se Holubovi jeho cíl naplnit?

12

Porovnej tradiční pojmenování jihoafrických etnik s označeními, která dostala v době holandské kolonizace. Co nám to napovídá o vztahu nových přistěhovalců k původním obyvatelům?

Khoínové – Hotentoti

Sanové – Křováci

11

Prohlédni si obrázky předmětů ze sbírek Emila Holuba. Jedná se o výrobky Búrů, potomků nizozemských farmářů, kteří se v jižní Africe usazovali již od 17. století. Jejich postupné pronikání do vnitrozemí a osídlování afrického kontinentu se neobešlo bez konfliktů s původními obyvateli.

- Přiřaď k předmětům správné názvy.
- Porovnej je s výrobky původních obyvatel z předcházejícího cvičení a vysvětli, proč mohou být dnes vnímány jako symboly kolonialismu*, moci a násilí.

boty

skříň na hodiny

svícen

bičík

*kolonialismus – termín označuje nadvládu jednoho státu nad jiným, obvykle ekonomicky slabším, a využívání jeho přírodních zdrojů, pracovní síly a místního trhu za účelem zlepšení vlastní ekonomiky

4

Jaká zvířata žijí v Africe? Prohlédni si zvířata na obrázku, vyhledej je ve výstavě a doplň jejich správné názvy.

výr africký

varan nilský

pavián čakma

bojga africká

serval stepní

ropucha hnědosvrnná

prase savanové

medojed kapský

5

Dokážeš tato zvířata rozdělit do živočišných tříd? Dopln alespoň jednoho zástupce z každé uvedené třídy.

savci

ptáci

plazi

obojživelníci

10

Vyhledej ve výstavě vyobrazení a zamysli se nad tím, proč jsou některé z Holubových aktivit hodnoceny dnešním pohledem kriticky. Poté přiřaď správné popisky k jednotlivým vyobrazením.

Plakát k Jihoafrické výstavě Emila Holuba podporoval stereotypní spojení původních obyvatel Afriky s divochy.

Lov afrických zvířat lze kriticky chápat jako přivlastňování si místního bohatství (a získávání kontroly nad místním územím).

Jedná se o nejkontroverznější exponáty jeho sbírky. Holub za jejich násilné vylomení z původního místa a převoz do Evropy čelil ostré kritice.

Jeho přístup k původním obyvatelům Afriky byl problematický. Na jedné straně chtěl, aby byli považováni za lidské bytosti, nikoli divochy, nebo dokonce zvířata. Na druhé straně však s nimi odmítal jednat jako se sobě rovnými.

9

Najdi ve výstavě tento akvarel Emila Holuba. Jak se jmenuje nástroj, na který hraje vyobrazený hudebník? Jedná se o hudební nástroj dodnes oblíbený ve velké části Afriky, jehož moderní provedení vidíš na obrázku.

6

Emil Holub ze svých výprav přivezl nejen spoustu přírodovědných exemplářů, ale také velké množství předmětů, které dokumentují každodenní život jihoafrických etnik. Najdi tyto předměty ve výstavě a přiřaď k nim správný název a materiál, z něhož jsou vyrobeny.

lví hřívá

sekera

tykev

železo a dřevo

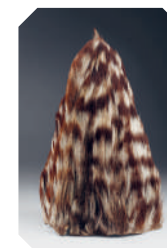
sandály

amulet

slonovina

náhrdelník

jehlice

korálky ze skla a dřeva

dřevo

naběračka

dýmka

chřestítka

tykev a pálená hlína

dřevo

čepice

kukly brouků a kůže

stolička

kůže

7

Co se prostřednictvím Holubových etnografických sbírek můžeme dozvědět o jihoafrických kulturách?

8

Ze svých afrických výprav Holub přivezl desetitisíce předmětů. Při shromažďování svých etnografických i přírodopisných sbírek uplatnil zvláštní strategii. V čem spočívala a jaký byl její výsledek?

*Způsob balení sbírek
do beden.*

